

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Kultuuriminister
käskkiri
algtekst
20.06.2016
RT III, 05.07.2016, 26

Suure-Kambja mõisa peahoone kultuurimälestiseks olemise lõpetamine

Vastu võetud 20.06.2016 nr 107

Muinsuskaitseaduse § 12 lõike 1 ning Vabariigi Valitsuse 10. septembri 2002. a määruse nr 286 „Kultuurimälestiseks tunnistamise ja kultuurimälestiseks olemise lõpetamise ning kultuurimälestiste andmete muutmise kord” § 5 lg 1 p 1 ja 2 alusel, arvestades Muinsuskaitseameti eksperdihinnangut ja Muinsuskaitse Nõukogu 03.12.2015. a ettepanekut:

Lõpetada Suure-Kambja mõisa peahoone, 19. saj (kultuurimälestise riikliku registri nr 7183) kultuurimälestiseks olemine.

Käesoleva käskkirja aluseks oleva Muinsuskaitseameti eksperdihinnanguga ja väljavõttega Muinsuskaitse Nõukogu 3. detsembri 2015. a koosoleku protokollist nr 4-2015 on võimalik tutvuda Muinsuskaitseametis.

Muinsuskaitseamet teavitab otsusest mälestise omanikku või valdajat ja viib läbi toimingud vastavalt Vabariigi Valitsuse 10. septembri 2002. a määruse nr 286 „Kultuurimälestiseks tunnistamise ja kultuurimälestiseks olemise lõpetamise ning kultuurimälestise andmete muutmise kord”.

Käesolevat käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja avalikult teatavaks tegemisest Riigi Teatajas, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

I ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

Suure-Kambja mõisa peahoone tunnistati mälestiseks kultuuriministri 20.03.1997. a määrusega nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine”.

Suure-Kambja mõisa peahoone oli suur ühekorruseline, katusekorrusega puidust mõisa peahoone. Hoone keskeljel on silindervõlvidega kelder. Mälestise tunnuseks oli hoone mahuline ja asendiplaaniline lahendus, välisilme, säilinud algupärased ehituskonstruksioonid ja ehitiseosad ning hoone seos ülejäänud ajaloolise mõisakompleksi ja pargiga.

2006. a määrati Kambja mõisa kompleksi kuuluvatele kinnismälestistele ühine kaitsevöönd kultuuriministri 21.06.2006. a käskkirjaga nr 208 „Kultuurimälestisele kaitsevööndi määramine”.

Mälestises toimus 10. detsembril 1998. a tulekahju, milles hävisid hoone katus ja osaliselt vahelaed. Alates sellest ajast on hoone seisnud katuseeta ning on ilmastiku mõjul valdavas osas hävinud. Säilinud on võlvkeldrid.

Muinsuskaitseamet esitas mälestise omanikule ettekirjutuse ja edasise tegevuskava nõuded. 1999. a fikseeriti Suure-Kambja mõisa peahoone seisund ja teostati detailide ülesmõõtmine. Hoone omanik taastamistööd ei teostanud ega hoonet põlengujärgselt ei hooldanud.

2013. a algatas Muinsuskaitseamet menetluse hoone mälestiseks olemise lõpetamiseks. Muinsuskaitseamet on mälestist inspekteerinud ning koostanud eksperdihinnangu. Eksperdihinnangu järgi on mälestis põlengu ja sellele järgnenud hävingu tõttu kaotanud suurema osa mälestise tunnustest. Mälestise mahu taastamine või vähesel määral restaureerimine ei ole kultuuripärandi autentsuse seisukohalt põhjendatud, sest mälestise originaalsubstants on praktiliselt hävinud.

Eksperdihinnang mälestiseks olemise lõpetamise kohta on tehtud teatavaks mälestise omanikule ja mälestise asukohajärgsele kohalikule omavalitsusele. Mälestise omanik ja asukohajärgne omavalitsus ei ole käesolevas asjas vastuväiteid esitanud.

Muinsuskaitse Nõukogu kiitis 03.12.2015. a koosolekul Muinsuskaitseameti ettepaneku heaks ning otsustas esitada kultuuriministrile ettepaneku lõpetada Suure-Kambja mõisa peahoone, 19. saj. mälestiseks olemine.

II ÕIGUSLIK HINNANG

Kultuuriväärtus on määratlemata õigusmõiste, mis tuleb igal üksikjuhtumil määratleda. Muinsuskaitseaduse § 2 kohaselt on kultuuriväärtus mälestis, mis on kaitse all olev kinnis- või vallasasi või selle osa või asjade kogum või terviklik ehitiste rühm, millel on ajalooline, arheoloogiline, etnograafiline, linnaehituslik, arhitektuuriline, kunstiline, teaduslik, usundilooline või muu kultuuriväärtus ning see on tunnustatud mälestiseks muinsuskaitseaduses sätestatud korras.

Muinsuskaitseameti eksperdihinnangu ning Muinsuskaitse Nõukogu ettepaneku tulemusena on tehtud ettepanek lõpetada Suure-Kambja mõisa peahoone mälestiseks olemine. Riikliku kaitse all peaksid olema üksnes sellised asjad, millel on väga kõrge kultuuriväärtus. Käesolevas asjas on tehtud kindlaks, et hoone on hävinud sellisel määral, et selle piisavalt autentsena taastamine pole võimalik. Sellest lähtuvalt ei esine avalikku huvi, et säilitada hoonete suhtes riiklikku kaitset.

Kultuurimälestiseks olemise lõpetamine on ka asja omaniku huvides, kuna mälestiseks olemise lõpetamise järel ei kohaldu muinsuskaitseadusest tulenevad mälestise suhtes kehtivad kitsendused.

Edaspidi jääb hoone vare mälestise Suure-Kambja mõisa park, 19 saj. (reg nr 7184) alale ja Suure-Kambja mõisa ehitismälestiste ühisesse kaitsevööndisse. Kehtima jäävad muinsuskaitseaduse § 25 lg 7 tulenevad kitsendused kinnismälestise kaitsevööndis.

Indrek Saar
Kultuuriminister